

**D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto
mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

Declaratio prædictorum, videlicet distinctio inter seruos & mercenarios, ac
secretos occultos[que] filios.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55472)

tus proficientium. Ad vnitivam status perfectiorum. Rursus ad purgativam pertinet status animalis. Ad illuminativam status rationalis. Ad perfectivam status spiritualis. Item ad purgativam pertinet principium reformationis rationis voluntatis atque memoriae. Ad illuminativam perfectus reformationis huiusmodi. Ad vnitivam reformationis eiusdem perfectio. Præterea complex sit veritas, scilicet veritas vitæ, veritas ceterinæ, veritasque iustitiæ. Ad purgativam pertinet veritas vitæ, ad illuminativam veritas doctrinæ, ad perfectivam veritas iustitiæ. Adhuc ad purgativam pertinent virtutes politicae, ad illuminativam virtutes purgatoriae, ad vnitivam virtutes purgati animi. Postremo ad purgativam pertinent servi fideles, ad illuminativam amici, ad perfectivam occulti filij. Potest dici, quod ad purgativam pertineant virtutes sensuales, præsertim ad sensitivum appetitum, quæ circa passionum refrenationem tractantur: ad illuminativam virtutes intellectuales, ad vnitivam virtutes theologicas, præsertim ad deum suum esse perfectum: & maxime charitativam.

Declaratio prædictorum: videlicet distinctio inter servos & mercenarios a filiis & amicis occultisque filiis.

Art. XXI.

Ioha. 15.

Am non dicam vos servos, sed amicos: quia omnia quæcunque voluit pater meus a patre meo, nota feci vobis. Ihesus Christus, quibus inter servos & amicos distinguit: cum tamen omnes in se ipsi ac virtuosissimi sint servi ipsius. Abbas Cassianus mercenarios præfert sequi.

diuinissimus ille Iohannes Ruybroec mercena-
 rius seruos præponit. Iterum idem Iohannes oc-
 cultos filios præponit amicis. Cancellarius au-
 tem Pariensis amicos prætulit filijs. Consideran-
 dum est igitur qualiter ista distingui, intelligi, cõ-
 cordarique debeant. Ita que iuxta Cassianũ tri-
 plex est incitamentum seu motiuum vitãdi pec-
 cata, faciendique bona. Primum est timor suppli-
 cii, pura æternæ damnationis, aut certe tempo-
 ralis incommodi, aut tormenti. Et iste est timor
 seruilis pure, quem charitas excludit: dicente Io-
 hanne apostolo in prima sua Canonica. Timor
 non est in charitate, sed perfecta charitas foras
 mittit timorem, quoniam timor pœnam habet.
 Siquidẽ timor pure seruilis, et charitas simul esse
 prius nequeunt. Quoniam solum seruiliter ti-
 mens non diligit bonum virtutis, nec dei intuitu
 ac amore deserit vitiũ, agitue bonum: sed ex sui-
 ipsius amore priuato: ne scilicet patiatur q̄ hor-
 ret ac grauat. Ex quo quidem amore reciproco,
 improbro, & reflexo seruilis scaturit timor, cum
 ex eadem procedat radice appetere & amare
 proprium bonum: & fugere ac timere malũ con-
 trarium. Idcirco qui solum seruiliter timet, semet
 ipsum plus amat quam deum, nec in deo, sed in
 bono creato caduco sibi constituit finem. Ideo in
 mortali est culpa damnationisq̄ statu. Hinc ma-
 gni doctores, videlicet Alexander de Halis, &
 Guilielmus antisiodi in suis asserunt summis, qđ
 quis posset pro fide pati martyrium, & tñ dam-
 nari, videlicet si ex solo seruili id ferat timore.
 Nec mirum, cum & apostolus fateatur: Si tradi-
 dero corpus meum ita vt ardeam: id est pro fide
 igne comburam, charitatem autem non habeam,
 nihil

1. Iohan. 4

Alexan.
 de Halis
 Guilhel.
 antisiodi.

1. Cor. 13.

nihil mihi prodest. Nepe quamuis timor seruit
 vitet culpam, & faciat bonum ex genere: nullum
 tamen horum facit bene & sicut oportet: pura
 et intentione & ex bona ac viua radice. Alius
 vero est timor initialis, quo quis vitat peccatum,
 facitque bonum, partim timore supplicij,
 partim amore dei ac premissi. Et hic timor est
 bonus, quamuis sit imperfectus. Tertius est timor
 malus qui est fuga offensæ dei, vitans culpam &
 sciens bonum ne deus offendatur ac deleat bonum
 nem. Sicque timor iste ex charitate procedit
 secundum incitamentum mala vitandi ac boni
 agendi est spes seu desiderium premissi. Tertius
 est amor dei, affectus boni honesti, ac zelus
 iustitiæ. Itaque eos qui ex seruilis timore fugiunt
 ac faciunt bonum, Cassianus vocat seruos
 Iohan. 8 rum a seruitute, scilicet seruilis timoris. Iuxta
 sensum ait saluator. Seruus non manet in domo
 æternum: filius autem manet in æternum. Porro
 Cassianus cenarios nominat Cassianus eos qui deo
 Psal. 118 uiuunt intuitu premissi speque mercedis: iuxta
 Inclinaui cor meum ad faciendas iustitias carnis
 tuas in æternum, propter retributionem. Nec
 quidem: sed simul etiam ex amore dei & iustitiæ,
 ut ibi dicemus. Eos autem qui ex amore
 ro deo ministrant, vocat Cassianus amicos
 Ios. Ruys. aliam habuit considerationem. Nam seruos
 cauit qui diuina precepta ex charitate obliuiscunt
 mortalia declinantes peccata, & opera vitiosa
 actiua (videlicet actus misericordie) exercitant
 nondum tamen ad contemplatiue vite sapientiam
 euangelicorumque obseruantiam consiliorumque

dantes, Et isti sunt serui seruitute timoris initia-
 lis, partimq; filialis. Iuxta quē modum Christus
 in euāgelio loquit. Euge serue bone & fidelis, in
 tra in gaudiū dñi tui. Viri q; perfecti & sancti *Matt. 23*
 in patria serui dei vocantē seruitute filialis ac ca-
 sti timoris: qui etiā in patria perseuerat. Vnde in *Apo. ult.*
 Apocalyp. legit. Serui dei seruiēt illi: & videbūt
 faciē eius: & regnabunt in sc̄a sc̄lorum: imo sic
 Christus p̄rout hō, seruus dei in scripturis vocat. *Esai. 42.*
 De q; deus pater per Isaiā testat. Ecce seruus me-
 us: suscipiam illū: electus meus, cōplacuit sibi in *Esai. 43*
 illo, anima mea. Et rursus. In scientia sua iustifica-
 bit ipse seruus meus multos, & p̄ctā illorū porta-
 bit. Porro mercenarios vocat noster Ruyiproec,
 q; deo ministrant principaliter intuitu desiderio-
 q; mercedis. Ideo in charitate & gratia nō sunt:
 qm̄ deo ex charitate et amore boni honorisq; dei
 principaliter obseq; ē necesse: vt deus sit finis, nō
 ipsemet operās seu propriū bonū. Amicos demū
 appellat idē eos, q; nō solū ex charitate obseruāt
 p̄cepta & opera pietatis exercēt: sed contēpla-
 tioni q; insistent, interna ac amorosa adhæsione
 dño coherentes, atq; ad spiritalē saporē se exten-
 dētes, & etiā euangelica obseruantes cōsilia: Ve-
 rūtū nondū plene nudi effecti sūt seu ab omī pro-
 prietate (.i. cōuersione ad seipsos ac spiritalia do-
 na) nudati: q; ad cōsolationē internā, deuotionē
 sensibilem, dulcem adhæsionem plus aspirant et
 afficiuntur, quam admittit perfectio. Vnde
 cum talia eis assunt alacres sunt. Pusillanimes
 vero si talia desint. Idcirco nondum perfecte
 sibiipsis sunt mortui, nec syncerissime integer-
 rimeque ad deum conuersi. Hos ergo appellat fi-
 deles dei amicos. Occultos autem dei filios vo-
 cat

cat, qui prædictis omnibus moriuntur, & a se-
 ipfis seu reflexione ad dona præfat a nudati sunt,
 atque ad deum plenissime versi: eum dumtaxat
 non dona ipsius aspicientes, quærentes, penita-
 tes: nisi forte in quantum per ea deum valeant
 honorare, ac adipisci quod aliter nequeunt. Huius
 isti deo potissimum placent: & visitantur, imple-
 tur, rapiuntur, ac summe beatificantur ab ipso
 qui siue sensibilem deuotionem & consolatio-
 nem internam experiantur, siue non: æquali ac-
 cipiant animo, ac deo cohærent non aliud quam
 ipsius honorificentiam, gloriam, complacentiam
 ac vniõnem, sincerissimumque amorem optantes.

De triplici gradu reformationis interæ,

Art. XXII

Ephesio. 4

Renouamini spiritu mentis vestre,
 induite nouum hominem qui secun-
 dum deum creatus est. Cum in-
 bus supremis animæ viribus (scilicet
 licet intellectu, memoria, voluntate)
 attendatur summæ & increate

nitatis imago in anima rationali, modicum
 harum reformationibus virium est tangendum.
 Itaque initium reformationis intellectus sepa-
 rationis, est per fidei veritatem, & sacra scriptura
 doctrinam, & per ecclesiæ documenta ab erroribus
 & ignorantia salutis contrariis expurganda
 & necessariorum ad salutem agnitionem ad-
 sci. Porro profectus reformationis, est ex illu-
 mine diuina rationes credibilium per donum
 intellectus conspiceri, & in scripturis de super-
 dicti, atque in summæ veritatis noticia salutari
 sumere incrementum: quemadmodum ad Co-
 lossenses ait Apostolus, Postulamus vt impleamini

Colo. iij.